

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

**Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

«29» вересня 2021 року протокол № 7

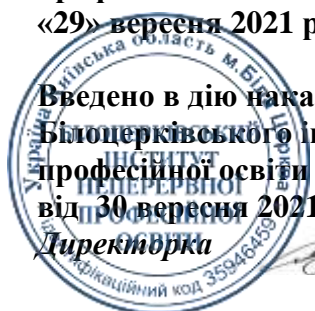
Введено в дію наказом директорки

**Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

від 30 вересня 2021 року № 01-01/68-О.Д.

Директорка

В.В. Сидоренко

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Методологія та методика організації наукових досліджень»

Шифр за ОП	<u>ОК.5</u>
Галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>
Спеціальність	<u>053 Психологія</u>
Освітня програма	<u>Психологія</u>
Рівень вищої освіти	<u>Другий (магістерський)</u>
Рік навчання	<u>I, семестр 2</u>
Вид дисципліни	<u>обов'язкова</u>
Форма навчання	<u>заочна</u>

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри педагогіки,
психології та менеджменту
Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти
(протокол № 7 від «08» вересня 2021 р.)

завідувач кафедри

І.С. Грозний

Біла Церква 2021

1. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по-батькові:	Сидоренко Вікторія Вікторівна
Науковий ступінь (спеціальність):	доктор педагогічних наук, 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти
Вчене звання (спеціальність):	професор
Посада:	старший викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
ORCID:	https://orcid.org/0000-0002-6626-4581
e-mail:	sidorenko34@gmail.com
Контактний телефон:	+38-099-19-89-230

2. Інформація про курс навчальної дисципліни

Кредити ЕКТС:	4
Лекції:	8
Лабораторні заняття:	–
Практичні заняття:	10
Самостійна робота :	102
Курсова робота:	–
Вид контролю:	Екзамен
Мова викладання:	українська
Форма викладання:	очна/дистанційна

3. Інформація про доступність в мережі

Профіль навчальної дисципліни	LMS «Профосвіта». Режим доступу: https://profosvita.org/course/view.php?id=702
Репозитарій навчальної дисципліни	Доступ надається в індивідуальному порядку
Консультації	Онлайн-консультації за попередньою домовленістю: (Viber: +38-099-19-89-230) в робочі дні з 9.00 до 17.00

4. Перелік компетентностей і результатів навчання, що забезпечує навчальна дисципліна

Завданням навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти ряду компетентностей зазначених нижче:

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями:

- здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел;
- уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність генерувати нові ідеї, розробляти та управляти проектами;
- здатність до провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності;
- здатність збирати дані для наукового дослідження з проблем освіти, систематизувати та інтерпретувати їх з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;
- здатність до аналізу, співставлення, порівняння педагогічних явищ, методів та технології навчання, що базуються на використанні ІКТ;
- здатність оперувати науковою термінологією; розуміти системність, цілісність педагогічних явищ, процесів.

Здобувач повинен уміти:

- вибрати проблему дослідження та скласти план власного дослідження;
- оцінювати актуальність дослідження;
- обґрунтовувати тему дослідження;
- визначати об'єкт і предмет дослідження;
- формулювати завдання, теоретичні посилки й робочі гіпотези;
- добирати й аналізувати необхідну інформацію за темою наукового дослідження,
- реферувати літературу та робити огляди літератури;
- узагальнювати результати досліджень і формулювати висновки;
- скласти звіт, доповідь або статтю за результатами наукового дослідження;
- оформляти результати проведених досліджень згідно з державними стандартами;
- класифікувати математичну модель і вибрати форму моделі;
- формалізувати опис моделі, мети та завдань дослідження в математичних термінах тощо.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти ряду компетентностей зазначених нижче:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК1)
- Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК2)
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК3)

- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК4)
- Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та практики (СК1)
- Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості (СК2)
- Здатність обирати та застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності (СК3)

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

–Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження: із застосуванням валідних та надійних методів. Визначати методологію дослідження володіти сучасними технологіями проектування та організації наукового дослідження на підставі комплексного підходу до вирішення проблеми професійної діяльності, представляти результати дослідницьких досягнень (РН2).

–Узагальнювати емпіричні дані, аргументовано та доступно формулювати та представляти теоретичні висновки, об'єктивно оцінювати достовірність одержаних результатів наукового (РН3).

–Здатність обирати та застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності (СК3).

–Доступно й аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях (РН8).

–Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення по допомогу або підвищення професійної кваліфікації, рекомендувати способи розв'язання складних завдань і проблем в умовах сучасного інформаційного простору та суперечливих вимог, вдосконалювати професійно важливі якості особистості сучасного психолога (РН9).

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Методологія та методика організації наукових досліджень» здобувачі вищої освіти повинні:

уміти:

– Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах (ПРН 1);

– Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення (ПРН 2);

– Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті (ПРН 7);

– Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач (ПРН 10);

– Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу (ПРН 11).

5. Методи навчання

Навчання не залежно від форми викладання (очна чи дистанційна) передбачає використання словесних (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), наочних (ілюстрація, демонстрація, спостереження) та практичних (практична робота, тренувальні і творчі вправи) методів навчання.

Під час лекційних занять використовуються презентації, які поєднують словесні та наочні методи навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти акумулювати знання.

Під час практичних занять застосовуються словесні та практичні методи навчання, які спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти здібностей пізнання, а саме: дискусії, індивідуальна та командна форма роботи, проекти.

Самостійна робота базується на наочних та практичних методах навчання і направлена на самостійне оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями за темами навчальної дисципліни.

6. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «**Методологія та методика організації наукових досліджень**» є ознайомлення студентів з сучасними методологічними концепціями, з основами методології наукового пізнання та з методикою наукових досліджень; формування цілісного уявлення про науково-дослідницький процес; набуття студентами знань і вмінь, необхідних для вирішення завдань, пов'язаних з плануванням і проведенням наукових досліджень та втіленням їх результатів; удосконалення вмінь у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні мети, завдань і висновків дослідження.

Завданням навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти ряду компетентностей зазначених нижче:

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями:

- здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел;

- уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність генерувати нові ідеї, розробляти та управляти проектами;
- здатність до провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності;
- здатність збирати дані для наукового дослідження з проблем освіти, систематизувати та інтерпретувати їх з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;
- здатність до аналізу, співставлення, порівняння педагогічних явищ, методів та технологій навчання, що базуються на використанні ІКТ;
- здатність оперувати науковою термінологією; розуміти системність, цілісність педагогічних явищ, процесів.

7. Міждисциплінарні зв'язки

Перелік дисциплін, вивчення яких має передувати навчальній дисципліні (пререквізити): - Філософія освіти, Теоретико-методологічні проблеми психології, Психологічні технології вищої освіти.

Перелік дисциплін, які мають вивчатися одночасно або безпосередньо після вивчення навчальної дисципліні (кореквізити): -Соціальна та екологічна безпека діяльності, Педагогіка вищої школи, Культура фахової мови

8. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА НАУКОВИЙ АПАРАТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 1. Наука й наукові дослідження в сучасному світі

Характеристика процесу наукового пізнання. Суб'єкти та об'єкти пізнання. Відмінності наукового та буденного пізнання. Рівні пізнання: почуттєвий і раціональний, емпіричний і теоретичний. Наука як суспільно значима сфера людської діяльності. Форми наукового знання. Наукове дослідження як форма здійснення і розвитку науки. Види наукових досліджень (фундаментальні та прикладні). Класифікація наукових досліджень та наук (природничі, гуманітарні, технічні, суспільні). Наукові школи. Наукові революції. Внесок українських вчених у науку. Наукові медалі і премії України і світу. Глобальні кризи й проблема важливості науково-технічного прогресу.

Тема 2. Наукове дослідження як форма розвитку науки

Об'єкт, предмет, мета, завдання та класифікація наукових досліджень. Основні показники сучасного наукового дослідження. Класифікація наукових досліджень. Емпіричні і теоретичні рівні дослідження. Етапи процесу наукового дослідження.

Тема 3. Методологічні засади наукових досліджень

Поняття методології науки. Методологія як теорія та як сукупність методів дослідження. Поняття методу, техніки, методики, процедури дослідження. Принципи науково-педагогічного дослідження (єдності теорії і практики, історизму, об'єктивності висвітлення педагогічних процесів, всебічного вивчення педагогічних процесів, конкретності істини, суперечності, заперечення, розвитку, причинності, системності).

Підходи у вивченні педагогічних явищ (аксіологічний, комплексний, структурний, функціональний, формалізований, цілісний, діяльнісний, культурологічний, суб'єктно-об'єктний, диференційований, індивідуальний, етнопедагогічний, моделювання, системний). Поняття про метод наукового пізнання. Класифікація методів, що використовуються у педагогічних дослідженнях. Роль теоретичних методів дослідження у науковому дослідженні. Види теоретичних методів дослідження та їх характеристика. Поняття про модель та моделювання. Призначення моделей у науковому дослідженні. Емпіричні методи науково-педагогічних досліджень, їх сутність та класифікація.

Змістовий модуль 2

ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 4. Технологія наукової діяльності. Кваліфікаційна робота магістра: вимоги до змісту та оформлення.

Загальна характеристика процесів наукового дослідження. Технологія наукової діяльності. Логіка наукового дослідження. Структура наукового дослідження. Кваліфікаційна робота магістра. Послідовність виконання кваліфікаційної роботи магістра. Вибір теми; визначення об'єкта та предмет дослідження; визначення мети й завдань; підбір, опрацювання літератури; складання плану дослідження; висвітлення основного змісту; формулювання висновків і пропозицій; оформлення списку використаних джерел, додатків; літературне редагування й технічне оформлення. Вимоги до кваліфікаційної роботи магістра. Технологія підготовки кваліфікаційної роботи магістра.

4. Структура навчальної дисципліни

№	НАЗВА МОДУЛЯ/ТЕМИ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН			
		ЛК	ПР	СРС	УСЬОГО
1	2	3	4	5	6
1	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА НАУКОВИЙ АПАРАТ ДОСЛІДЖЕННЯ	6	6	62	74
1.1	Тема 1. Наука в сучасному світі	2	2	20	24
1.2	Тема 2. Наукове дослідження як форма розвитку науки	2	2	20	24

1.3	Тема 3. Методологічні засади наукових досліджень	2	2	20	24
1.4	Підсумковий модульний контроль 1	-	-	2	2
2	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	2	4	40	46
2.1	Тема 4. Технологія наукової діяльності. Кваліфікаційна робота магістра.	2	4	20	26
2.2	ІНДЗ	-	-	18	18
2.3	Підсумковий модульний контроль 2	-	-	2	2
	РАЗОМ:	8	10	102	120

Поточний контроль здійснюється під час лекцій, практичних занять з метою перевірки рівня засвоєння теоретичних знань та практичних вмінь здобувачів вищої освіти і може проводитись у формі: усного, або практичного контролю, як під час навчальних занять, так і самостійної роботи (індивідуальне науково-дослідне завдання, опрацювання тем для самостійного вивчення; розподіл балів за різними видами діяльності наведено у РП).

Підсумковий (модульний) контроль. Здійснюється за допомогою розроблених тестових завдань.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у відповідності до графіка освітнього процесу та розкладу екзаменаційної сесії, затверджених у встановленому порядку. Максимальна оцінка з підсумкового контролю становить 100 балів. До підсумкового контролю з навчальної дисципліни не допускаються здобувачі вищої освіти, які не виконали усі види робіт, передбачені робочою програмою.

10. Політика курсу навчальної дисципліни

Політика щодо відвідування. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. За відвідування 1 лекції нараховується 5 балів, практичного заняття – 6 балів. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за умови погодження із викладачем. У цьому випадку за відвідування лекційних та практичних занять бали нараховуються за результатами тестування за темою лекції / практичного заняття.

Політика щодо діяльності на заняттях. Під час практичних занять створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок роботи у соціумі, зокрема у колективі. На заняттях обов'язковим є дотримання правил роботи у групі, шанобливе ставлення до поглядів колег, налаштованість на дружню співпрацю та взаємодопомогу, роботу у команді. На заняттях вітаються прояви творчості, креативності та індивідуальний підхід. При оцінюванні враховується активність роботи на заняттях, теоретична підготовка, виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи. Всі види робіт доцільно виконувати в оговорений викладачем термін.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (практичне заняття – 1 бал; ІНДЗ – 10 балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (хвороба, міжнародне стажування, тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25 %. Списування під час підсумкового контролю та екзамену заборонене (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв). За плагіат та некоректну поведінку (у тому числі запізнення) знімаються штрафні бали. За плагіат – 25 балів; некоректну поведінку від 1 балу до 3 балів включно.

11. Система оцінювання навчальних досягнень

Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою за відповідними видами освітньої діяльності:

ВИДИ РОБІТ	МАКСИМАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ
Відвідування лекцій	20
Участь у практичних заняттях	30
ІНДЗ	20
Тестування за змістовими модулями 1 та 2	30
Екзамен	Сума балів за усіма видами робіт

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
80 - 89	B	добре
65 - 79	C	
55 - 64	D	задовільно
50 - 54	E	
35 - 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
--------	---	--

11. Методичне забезпечення

Опорний конспект лекцій; наочний супровід матеріалу лекцій у вигляді презентацій;

1. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт за навчальною дисципліною «Методологія та методика організації наукових досліджень» (електронне видання, що знаходиться в репозитарії навчальної дисципліни LMS «Профосвіта». Режим доступу: <https://profosvita.org/course/view.php?id=702>).

2. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти за навчальною дисципліною «Методологія та методика організації наукових досліджень» (електронне видання, що знаходиться в репозитарії навчальної дисципліни LMS «Профосвіта». Режим доступу: <https://profosvita.org/course/view.php?id=702>).

12. Рекомендована література

Основна література:

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.

2. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

3. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.

4. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження: Підручник., Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 336 с.

5. Данильян О. Г., Дзьобань О. В. Методологія наукових досліджень: Підручник. Харків: Право, 2019. 368 с.

6. Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

7. Козловський Ю. М. Методологія педагогічного дослідження: Підручник, Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 196 с.

8. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.

9. Методичні рекомендації до виконання та оформлення кваліфікаційної роботи магістра для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» заочної форми навчання / укладачі: Максимов В.М., Лукіяничук А.М. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО», 2021. 50 с.

10. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / Б. І. Мокін, О. Б. Мокін. – 2-е вид., змін. та доп. Вінниця : ВНТУ, 2015. 317 с.

11. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: Підручник, Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.

11. Партико З. В. Основи наукових досліджень: підготовка дисертації: навч. посібн. К.: Ліра-К, 2018. 232 с.

12. Сидоренко В.В. Культура наукової української мови: робоча навчальна програма. *Курикулум підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників та керівників закладів освіти галузі знань 01 Педагогічна освіта*: збірник робочих навчальних програм: авторський колектив / загальна ред. Т.М. Сорочан; наукова ред., упорядкування В.В. Сидоренко, М.І. Скрипник. К.: ЦППО, 2017. 447 с. С.154-159

13. Сидоренко В.В. Культура наукової української мови: спецкурс. *Курикулум підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників та керівників закладів освіти галузі знань 01 Педагогічна освіта*: збірник робочих навчальних програм: авторський колектив / загальна ред. Т.М. Сорочан; наукова ред., упорядкування В.В. Сидоренко, М.І. Скрипник. К.: ЦППО, 2017. 447 с. С.267-273

14. Сидоренко В.В. Полілог в академічному дискурсі *Зб.матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Академічна культура дослідника в освітньому просторі»*, Сумський державний педагогічний ун-т імені А. С. Макаренка, 17 травня 2018 року. – Суми. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/710798/>

15. Сидоренко В.В. Полілог у науковому дискурсі: спецкурс. *Курикулум підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників та керівників закладів освіти галузі знань 01 Педагогічна освіта*: збірник робочих навчальних програм: авторський колектив / загальна ред. Т.М. Сорочан; наукова ред., упорядкування В.В. Сидоренко, М.І. Скрипник. К.: ЦППО, 2017. 447 с. С.261-267.

16. Сидоренко В.В. Положення про дотримання принципів академічної доброчесності у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти / Вікторія Сидоренко. Київ: Агроосвіта, 2020. 26 с.

17. Сидоренко В.В. Що таке комунікативна професіограма педагога та яке її значення для підготовки конкурентноспроможного фахівця. *Про актуальне в методичній діяльності: думки й поради експертів (About important in methodological activities: expert opinions and advice)* : мультимедійний навч.-метод. посіб.: авторський колектив / за наук. ред. проф. Т.М. Сорочан; наук. ред., упорядкування В.В. Сидоренко. К.: Агроосвіта, 2017. 728 с. С. 394-415.

18. Сидоренко В.В. Які вимоги існують до педагогічного мовлення? *Про актуальне в методичній діяльності: думки й поради експертів* (About important in methodological activities: expert opinions and advice) : мультимедійний навч.-метод. посіб.: авторський колектив / за наук. ред. проф. Т.М. Сорочан; наук. ред., упорядкування В.В. Сидоренко. К.: Агроосвіта, 2017. 728 с. С. 369-381

Допоміжна література:

1. Бабченко Н. В. Метод проектів як практичне впровадження педагогічних ідей В. О. Сухомлинського в навчальний процес вищого навчального закладу. *Підготовка педагога XXI століття крізь призму ідей Василя Сухомлинського*: зб. наук. праць Всеукр. наук.-практ. конф. (Переяслав-Хмельницький, 22 травня 2018 р.); [наук. ред. Н. В. Ігнатенко, О. І. Шапран; уклад.: Н. П. Онищенко]. Переяслав-Хмельницький (Київ. обл.): ФОП Домбровська Я. М., 2018. С. 3-6.

2. ДСТУ 3008:2015 Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення. Чинний від 01.07.2017. Київ: ДП УкрНДНЦ, 2015.

3. Каламбет С.В. Методолія наукових досліджень: навч. посіб. / С.В Каламбет, С.І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.

4. Методологія та організація наукових досліджень (опорний конспект лекцій для магістрів напрямку «Менеджмент») / І. Б. Федішин. Тернопіль, ТНТУ імені Івана Пулюя, 2016. 116 с.

5. Петрушенко В. П. Філософія і методологія науки: Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 184 с.

6. Посилкіна О. В. Методологія наукових досліджень та інноваційний розвиток: навч. посіб. / О. В. Посилкіна, О. В. Літвінова, Ю.С. Братішко Х. : НФаУ, 2020. 220 с.

7. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю : монографія / Пилип Селігей; НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Київ: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2016. 627 с.

Інтернет-ресурси:

1. Діловодство [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.dilovy.org.ua>.

2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

3. Електронний каталог Національної парламентської бібліотеки України [Електронний ресурс]: [політемат. база даних містить відом. про вітчизн. та зарубіж. кн., брош., що надходять у фонд НПБ України]. Електронні дані (803438 записів).Режим доступу: catalogue.nplu.org.

4. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Концепція розвитку Національної Академії наук України на 2014–2023 роки: Постанова Президії НАН України № 187 від 25.12.2013 р. URL: <http://www1.nas.gov.ua/infrastructures/Legaltexts/nas/2013/regulations/Pages/187.asp>
6. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>. 3.3.3. knigi.tr200.ru/f.php?f...p=0
7. Український інститут інтелектуальної власності [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ: УІВ, 2017. – Режим доступу: <http://www.uipv.org>.